

Mély-ég objektumok

Észlelő	Észlelés	Műszer
Bereczky Csaba (Érd)	12	15,0 T
Dobra Szabolcs (Székesfehérvár)	5	30,0 T
Gulyás Krisztián (Veresegyház)	17	20,0 T
Kiss Péter (Kerepes)	1	11,0 T
Papp Sándor (Kecskemét)	2	24,4 T
Sánta Gábor (Kisújszállás)	2	5,0 L
Szabó Gábor (Monor)	44	19,4 T
Szabó Gyula (Szeged)	3+1 CCD	40,0 T
Tuboly Vince (Hegyhátsál)	14	30,0 T

Június-július hónapban 9 megfigyelő 100 db vizuális és 1 db megfigyelést végzett. Rövidítések: GX= galaxis, GH= gömbhalmaz, PL= planetáris köd, LM= látómező, EL= elfordított látás, KL= közvetlen látás, T= Newton-reflektor, SC= Schmidt-Cassegrain-távcső, L= refraktor, B= binokulár, *= új észlelő.

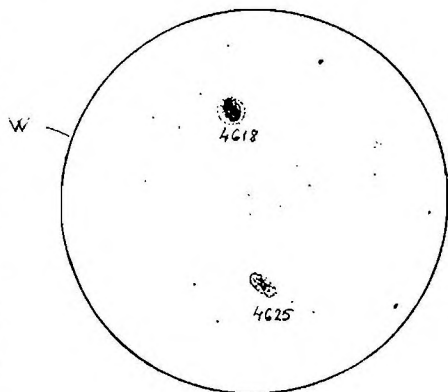
Bár a június-júliusi időjárás sem volt igazán elsőrangú a mély-ég megfigyelésekhez, sőt az észlelők száma is „kisértetiesen” hasonló az április-májusi feldolgozásban szereplő anyaghoz, ez most is néhány igen aktív észlelőnek köszönhető, mindenekelőtt Szabó Gábornak, Gulyás Krisztiánnak és Tuboly Vincének. Az időszakra két ajánlati terület (Boo, CVn, majd Cyg és Oph) objektumaiból lehetett választani, ebből most a korábbi ajánlat feldolgozása kerül sorra, míg a Cyg és az Oph objektumairól a következő alkalommal közlünk feldolgozást.

NGC 4618+4625 GX CVn

15,0 T, 76x (NGC 4618): Ovális, kb. 1:2 arányban lapult GX, kifejezett mag nélkül, inkább a nagytengely mentén érezhető egy sáv, ezt veszi körül a halo, amely elég nagy felületű, peremén halvány. (Szabó Gábor)

15,4 T, 120x (NGC 4618): Egyenletes felületű GX, kissé lapult, fényessége kb. 11^m,0. (Kónya Béla)

20,0 T, 83x: Mindkét GX nehezen látható KL-sal, bár EL-sal könnyűek. Az NGC 4618 fényesebb, kb. 2'x1,8-es és 12^m,3-s, míg az NGC 4625 3'x1,5-es és kb. 12^m,5-s. A két GX kb. 12'-re látható egymástól. 111x: A kép javult, az NGC 4625 GX felületén egy 13^m,2 körüli csillag. (Gulyás Krisztián)

20,0 T

111x

25'

Az NGC 4618 GX az RDC szerint $10^m 8$ -s, ami ugyan ellentmond a 20 cm-es reflektorral becsült értéknek, de ehhez képest elég nagy felületű, így vizuális látványa alig tér el a halványabb, de kissé kontrasztosabb NGC 4625-étől.

NGC 5033 GX CVn

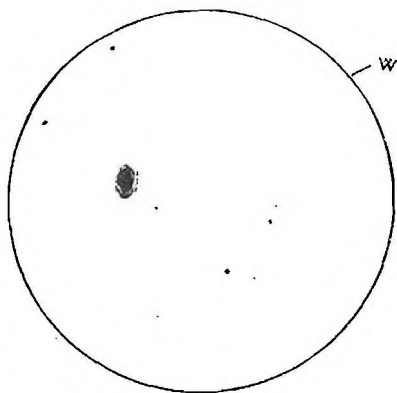
15,0 T, 40x: Halványabb az NGC 5005 GX-nél, de kb. ugyanolyan méretű, elliptikus, csillagszerű maggal. A fényességét $11^m 3$ körülire becsültem. (Bereczky Csaba)

15,4 T, 120x: A GX DNy irányban elnyúlt, magja fényesebb, míg összfényessége $10^m 0$ lehet. (Kónya Béla)

19,4 T, 70x: Fényes, csillagszerű maggal rendelkező GX, a magját alacsony fényességű halo veszi körül, ami számomra kör alakúnak, egyszerűes fényességűnek tűnt, ennél a nagyításnál további részletet nem mutat. (Szabó Gábor)

20,0 T, 100x: Fényes, meglehetősen nagy GX. Centruma nem túl fényes, bár egyszerűesnek tűnik. A perifériája elnyúlt, EL-sal ez még inkább érezhető, és ilyenkor tűnik elő teljes látszó mérete (kb. $7' \times 3'$, PA 340 elnyúltsággal). Első ránézésre a magrész tűnik fel, de szemszoktatás után jól látszik az NGC 5005-nél kb. kétszer nagyobb felületű, szép GX. (Hamvai Antal)

A közeli NGC 5005 GX-tól kb. $40'$ -cel DK-re található GX az előbbinél nehezebb, hiszen annál kiterjedtebb (az RDC szerint $6' \times 3'$), mégis elérhető 8 cm-es refraktorral 18x-os nagyítással mellett (hegyvidéken). Lapultsága jó légkör és EL mellett 9 cm-es Schmidt-Cassegrainnel vagy 9,5 cm-es refraktorral (36x) szintén észrevehető, de ehhez a GX-hoz türelmes észlelés szükséges!

15,4 T 120x 19'

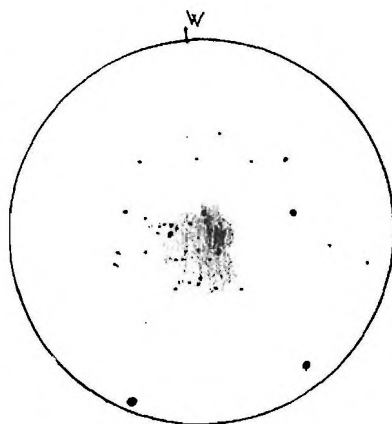
NGC 5466 GH Boo

10,0 T, 50x: EL-sal biztosan látható nagy, kerek halmaz, majdnem teljesen homogén. (Ladányi T.)

15,0 T, 40x: Csak második kísérletre sikerült megtalálni, halvány, homályos KL-sal, EL-sal viszont jó nagy, kissé tojásdad alakú derengés, talán a Ny-i oldala határozottabb. Nem GH jellegű, inkább DF-re hasonlít. (Bereczky Csaba)

19,4 T, 70x: Viszonylag nagy méretű GH, alacsony felületi fényességgel, szinte csak „párasságként” látszik, felülete talán szemcsés, de biztos bontás nélkül, közepe enyhén fényesedik. (Szabó Gábor)

25,0 T, 106x: Elsőre egyszerűes fényű ködös pacának tűnik, még a közeli fényesebb

40,0 C 150x ~15'

csillag(ok) fénye is zavar. A felületen pici csillagok látszanak szinte egyenletes eloszlásban, mögöttük felbontatlan ködösség. (Schné Attila)

40,0 C, 150x: A GH először csak halvány, töredezett fényű derengés. Később úgy 25 csillaga válik láthatóvá. A szerkezet egyáltalán nem GH-szerű! Fő alakzata egy K-Ny-i fekvésű, 1:1,5 arányú téglalapnak tűnik, benne négy csillagcsoport és a felbontatlan csillagok derengése. Egy apró sűrűsödés a DK-i peremen és csillagláncok sejthetők. (Szabó Gyula)

Az NGC 5466 GH-ről már közöltünk feldolgozást 1995-ben. Most Szabó Gyula nagy-távcsöves észlelése miatt került ismételt feldolgozásra.

NGC 5641 GX Boo

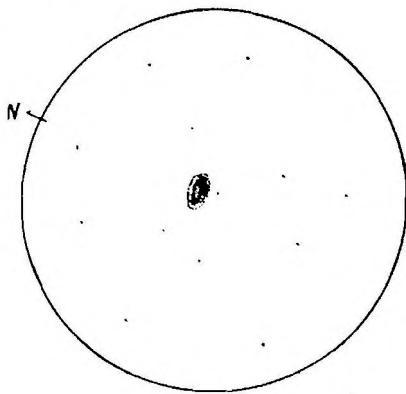
20,0 T, 111x: Szép, ám viszonylag halvány objektum, fényessége mindössze $13^m,0$ körüli. Méretét ennél a nagyításnál $1,9 \times 1'$ -re becsültem. Központi magja nem feltűnő. **166x:** A látszó méret ennél a nagyításnál kissé csökkent, de egy $14^m,2$ körüli csillag dereng a GX korongja mellett, igaz, ez elég bizonytalan, hosszabb szemszoktatás után is csak néha ugrik be a feltételezett pici fénypont. (Gulyás Krisztián)

30,0 T, 40–200x: Kissé elliptikus, majdnem egyenletes felületi fényességű GX. Szélei diffúzak, de a központi vidék határozottan elkülönül. (Tuboly Vince)

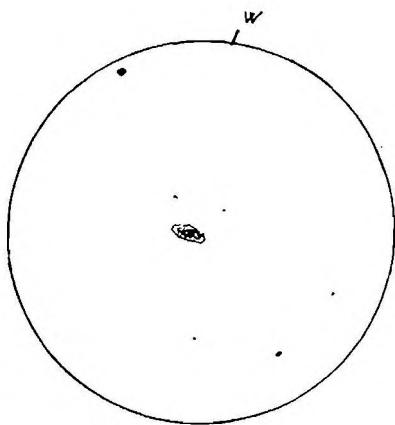
A CCD Atlasz szerint $12^m,9-s$ ($2,7 \times 1,6$ -es), míg az RDC $13^m,1$ -snek említi ($2,1 \times 0,9$ -es méretekkel). A GX az ajánlati anyag szerint a $13^m,0$ -s határra esik, a közlésre Gulyás Krisztián kiváló, a CCD Atlasszal jól egyező rajza nyújt alkalmat. A CCD felvétel nem mutatja a $14^m,2$ -s csillagot a GX D-i peremén. Talán észlelőnk tévedett, de lehet az is, hogy szupernóva volt az 1997. május 3-án észlelt csillag... Az ilyen apró rejtélyek teszik érdekessé a vizuális mély-ég észlelést.

NGC 5899 GX Boo

24,4 T, 70x: Jól érezhető, diffúz, de már EL-sal enyhe centrumot is sejtető elliptikus ködfolt egy $7^m,5$ -s csillagtól kb. $15'$ -cel DK-re. Tőle Ny-ra egy $9^m,5$ -s és egy $11^m,0$ -s csillag; ezekkel alkot háromszöget. **120x:** A GX É/D irányban lapult, talán $2,0$ – $2,5$ -es hossz tengellyel. **186x:** Megtartott diffúz perifériák és gyenge, de határozott centrális vidék. (Papp S.)

20,0 T 166x 15'

24,4 T 120x 27'

Folytatás az 50. oldalon!